

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
10 / 01970 - 161	
DATO 03 FEB. 2011	
AN	EKSP.

Olje- og energidepartementet
Postb. 8148 Dep
0033 Oslo
Att: Trond Ulven Ingvaldsen

Sandvika, 2011-01-31

Deres ref: 10/01381-12

Deres dato: 2011-12-08

Vår ref:

HØRINGSUTTALELSE ELSERTIFIKATER

Vi viser til Deres brev av 8.12.2010 om saken.

Generelt.

El-sertifikater har vært et energipolitisk tema i minst ti år. I 2004 gikk den daværende Regjering langt i å gi løfter om innføring av el-sertifikater, uten at det senere fant sted i praksis. Forhandlingene med svenske myndigheter og lovforslaget denne uttalelsen knytter seg til, tyder imidlertid på at en felles svensk-norsk ordning vil starte opp 1.1.2012. Prosessene som har ledet frem til ordningen kan ikke sies å representere forutsigbare rammebetingelser slik mange aktører innen fornybar energi i årenes løp har bedt om, og vi håper myndighetene tar lærdom av dette i planlegging av nye virkemidler knyttet til fornybar energi og energieffektivisering.

Vårt hovedsyn er at man ikke bør innføre en ordning med el-sertifikater, slik lovforslaget legger opp til. Det er flere årsaker til det:

- Det er først og fremst behovet for å redusere utslipp av klimagasser som aktualiserer økt satsning på fornybar energi. Et velfungerende CO₂-kvotesystem vil bidra til å heve prisene i energimarkedet generelt, og dermed øke konkurranseevnen til miljøvennlig (fornybar) energiproduksjon. Vi mener kvotehandel med CO₂ bør være hovedverktøyet for å utløse mer fornybar energi. Vi er klar over handel med CO₂ kvoter skjer i et internasjonalt marked, og at kvoteprisene enda ikke er høye nok til at de slår over i økte verdier for fornybar energiproduksjon. Men vi mener at norske myndigheter bør forsterke sine bestrebelsers for nettopp det skal skje.
- Vi kjenner enda ikke til hvilke forpliktelser Norge eventuelt vil få med hensyn til innføring av EUs fornybarhetsdirektiv. Muligens vil nasjonale forpliktelser her forsterke behovet for virkemidler egnet til å stimulere fornybar el-produksjon. Men i denne sammenhengen er energieffektivisering vel så viktig som økt produksjon.
- Kraftmarkedet i Norge er langt på vei i balanse. Statnetts planlagte investeringer i sentralnettet vil gjøre forsyningssikkerheten stadig bli bedre, samtidig som at el-prisene jevnes ut. Det er også slik at kraftteterspørselen i metall- og treforedlingsindustrien ikke nødvendigvis vil opprettholdes på dagens nivå, jf den senere tids diskusjon om rammevilkår for reinvestering produksjonskapasitet (nye fabrikker). Reduseres denne etterspørselen samtidig som at energieffektiviteten hos kunder i alminnelig forsyning bedres, er det sannsynlig at vi kommer i en overskuddssituasjon. Overskuddet vil kunne økes ytterligere gjennom nye investeringer fornybar kraftproduksjon. Kraftoverskuddet kan eksporteres, men det vil ta mange år før kapasiteten i nettet til utlandet gjør det mulig å transportere denne kraftmengden. I mellomtiden vil et nasjonalt / regionalt kraftoverskudd kunne bidra til fall i kraftprisene som kan gå ut over varmemarkedet for bioenergi, varmepumper og fjernvarme samt enøkvirksomheten.

Dersom hensikten med el-sertifikater er å bygge ut eksempelvis vindkraftressurser for eksportmarkedet, er det ikke rimelig å påføre norske kraftkunder merkostnader slik den foreslåtte ordningen fører med seg. Situasjonen har da likhetstrekk med salget av olje og gass, der det er markedsaktørene, først og fremst i utlandet, som også bærer kostnadene.

Dersom man forutsetter at kvotemarkedet for CO₂ ikke vil bidra til økte priser i energimarkedet slik at ny fornybar el-produksjon blir attraktivt å investere i, samtidig som at man ønsker seg mer "fornybar" produksjonskapasitet, vil ordningen med el-sertifikater kunne være et egnet virkemiddel. Men det forutsetter at man samtidige vurderer tiltak rettet mot varmemarkedet og enøk-virksomheten som omtalt nedenfor og holder produksjon av ny kraft for eksportmarkedet utenfor.

Virkninger for produksjon av fornybar varmemproduksjon og energieffektivisering .

Sammenlignet med andre land, bruker vi nordmenn relativt mye strøm til oppvarmingsformål. Til oppvarmingsformål representerer biovarme og varmepumper i utgangspunktet billigere alternativ enn for eksempel vindkraft. Redusert oppvarmingsbehov gjennom energieffektivisering er for det meste også billigere enn ny produksjon. Vi frykter at innføring av ordningen med el-sertifikater vil kunne svekke interessen for energieffektivisering og fornybar varmemproduksjon, bl.a. fordi den vil kunne bidra til skjevheter når det gjelder rammevilkår og konkurranseforhold mellom energiformene. Videre er det en sjanse for at en styrket tilbudsside vil holde el-prisen lavere enn det de ellers ville vært, og med det også føre til lavere priser i lokale varmemarkeder. Parallelt med innføring av el-sertifikater er det naturlig også å vurdere nye tiltak på fornybar varme og energieffektivisering slik man forhindrer uheldige konkurransevridninger mellom el og andre fornybare energibærere. På denne bakgrunn vil vi oppfordre myndighetene til å utrede hvilke konsekvenser ordningen med el-sertifikater har for energieffektivisering og fornybar varmemproduksjon.

Enovas rolle etter 2012.

Introduksjon av el-sertifikater innebærer samtidig behov for endringer i Enova SF sin virksomhet. Dersom den foreslåtte el-sertifikatorordningen blir realisert, vil det måtte ha konsekvenser for Enova SF sitt ansvarsområde og forvaltningen av energifondet. Den nye ordningen vil innebære at Enovas ansvar for å støtte fornybar el-produksjon slik som vindkraft og biokraft opphører. Da el-sertifikatorordningen er selvfinansierende, vil det i samme grad som i dag ikke være logisk å opprettholde påslaget på nettatariffen på 1 øre/kWh til finansiering av energifondet ("Enova-avgiften"). Strømbrukerne vil jo uansett måtte bære kostnadene som de sertifikatpliktige har forbundet med kjøp av el-sertifikater, og det synes ikke rimelig at disse kostnadene kommer i tillegg til "Enova-avgiften". Fjernes påslaget i sin helhet, vil det innebære et inntektsbortfall på om lag 760 mill kr for 2011 (jfr St. Proposisjon Nr.1 2010/2011), i størrelsesorden halvparten av Enovas årlige midler.

Men gitt at Enova tilføres om lag de samme ressurser som i dag, vil man kunne intensivere aktivitetene innenfor energieffektivisering og fornybar varme. Vi vil i denne sammenheng oppfordre myndighetene til å vurdere om ikke Enova, i tillegg til å kunne gi prosjektstøtte, også kan støtte prosjekter ved hjelp av lån og garantier. Bakgrunnen for et slikt forslag er sammensatt, men handler i korthet om følgende:

- Prosjekter innen enøk og fornybar varme krever som regel store investeringer ved oppstart. For investor / prosjekteier innebærer dette risiko knyttet til marked, utbygging og drift.
- Aktørene bak slike prosjekter er ofte små med beskjeden finansiell styrke. I den grad lån og annen type finansiering mottas, er ofte kostnadene relativt høye.
- Lønnsomheten i slike prosjekter er i høy grad knyttet til utviklingen i rentekostnader, og til prisutviklingen på alternative energibærere, først og fremst prisen på el og olje. Over en levetid på 15-20 år, som det ofte er for nærvarmeprosjekter, vil man først godt ut i prosjektperioden vite noen sikkert om lønnsomheten. I mange tilfeller kan lønnsomheten være god, selv uten prosjektstøtte fra Enova eller andre.

- Enova kan selv, eller ved hjelp av andre, utvikle ekspertise egnet til å vurdere ulike typer risiko. Gjennom å yte prosjektfinansiering, kan denne ekspertisen tilbys direkte til prosjekteiere som, for mindre aktørers del, bare unntaksvis kan foreta slike vurderinger selv.
- Vår hypotese er at enøk og fornybar energi ofte kan konkurrere, men at kapitalbehovet kombinert med risikoopplevelse for prosjekteier ofte hindrer realisering investeringer. Ved å forskyve bistanden fra tilskudd mot lån og garantier, kan man få til flere prosjekter, flere kWh til lavere kostnader.

I forbindelse med budsjettet for 2004, ba Stortinget Regjeringen om å vurdere opprettelsen av en garantiordning for utbygging av vannbåren varme. Under henvisning bl.a. til den pågående prosessen med el-sertifikater (også da!), og begrensinger med hensyn til energifondets virkeområde, valgte Regjeringen imidlertid å legge forslaget bort. Etter mange års erfaringer med prosjekter innen fornybar energi og energieffektivisering, mener vi imidlertid at statlige lån og garantier vil kunne være et godt supplement til prosjekttilskudd. Vi ser ingen grunn til at man ikke bør utrede denne muligheten nå, ikke minst når Enova mest sannsynlig uansett vil måtte endre på sine arbeidsmønstre fra 2012, når el-sertifikatene sannsynligvis kommer.

Når det gjelder selve lovteksten og innholdet i denne har vi lite å bemerke. Vi synes det er en styrke at man allerede ved oppstart oppgir hvilke krav som stilles til den sertifikatpliktige år for år.

Vennlig hilsen
ASPLAN VIAK AS

Fritjof Salvesen
Gruppeleder KanEnergi, Utredning
Tlf: 40407853